

Joanna Pytlowska

Wokół Wincentego Bałysa

W październiku 2006 r. minęła setna rocznica urodzin Wincentego Bałysa, artysty, który zapisał się w historii miasta nie tylko jako twórca obdarzony wybitnym talentem i artystycznym temperamentem, ale również jako patriota, zamordowany przez hitlerowców za działalność konspiracyjną.

Wincenty Stanisław Bałys urodził się 6 października 2006 r. w Tomicach w rodzinie Jana Kantego i Marii z Witków. Szkołę Powszechną ukończył w Wadowicach, później uczył się w Gimnazjum im. Marcina Wadowity a następnie w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie kształcił się pod okiem znakomitych mistrzów: Konstantego Laszczki i Ksawerego Dunikowskiego. Po ukończeniu studiów powrócił do Wadowic i otworzył tu swoją pracownię przy ul. Zatorskiej, a później przy Alei Wolności.

Artysta aktywnie uczestniczył w życiu towarzyskim skoncentrowanym wokół osoby Emila Zegadłowicza i dworku w Gorzeniu Górnym. Był także jednym z inicjatorów wystawy z okazji 25-lecia pracy twórczej Emila Zegadłowicza będącej pierwszą prezentacją dorobku wadowickich plastyków młodego pokolenia, która odbyła się w 1933 r.

Z chwilą wybuchu II wojny światowej artysta założył pierwszą na Ziemi Wadowickiej konspiracyjną organizację niepodległościową. Działalność grupy została przerwana przez Niemców już w listopadzie 1939 roku. Konspiratorzy, wśród których był Wincenty Bałys, zostali uwięzieni w Krakowie, a po bestialskich przesłuchaniach rozstrzelani w grudniu 1939 r. na Glinniku w pobliżu Kopca Kościuszki. Równoległe z aresztowaniem hitlerowcy zniszczyli pracownię artysty.

Obecnie część ocalałego dorobku Bałysa znajduje się m. in. w muzeum w Gorzeniu, w muzeum miejskim w Wadowicach, w Towarzystwie Miłośników Ziemi Wadowickiej oraz w zbiorach prywatnych.

Z okazji 100 rocznicy urodzin Wincentego Bałysa Muzeum Miejskie w Wadowicach zorganizowało wystawę przybliżającą dorobek artysty.